

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

MESLEKİ EĞİLİME GÖRE YÖNLENDİRME VE KARİYER REHBERLİĞİ

ANKARA VE KASTAMONU'DA YAPILAN EĞİTİCİLER EĞİTİMİNİN DERS NOTLARI

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İÇİNDEKİLER

MESLEKİ REHBERLİK	1
1. Mesleki Rehberlik Nedir?	1
2. Meslek Seçimi ve Önemi.....	1
3. Mesleki Gelişim Süreci ve Yaklaşımları	1
4. Mesleki Gelişim Kuramları.....	2
4.1. Ginzberg ve Arkadaşlarının Mesleki Gelişim Kuramı	2
4.2. Super'in Benlik Kuramı.....	3
4.3. Holland'ın Kişilik Kuramı.....	4
4.4. Roe'nun İhtiyaç Kuramı	4
4.5. Psikoanalitik Kuramlar	4
5. Bireyi Tanıma.....	4
6. Meslekleri Tanıma	5
7. Karar Verme	6
AVRUPA ÜLKELERİNDE MESLEKİ YÖNLENDİRME	7
1. Almanya	7
2. İngiltere.....	8
3. Fransa.....	8
4. Hollanda.....	9
AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİNDE MESLEK REHBERLİĞİ	10
1. Euroguidance.....	12
1.1. Euroguidance'in Hedefleri	12
1.2. Euroguidance Faaliyetleri.....	13
2. Ploteus Nedir?	13
DOĞRU KARAR VERME	14
1. Karar Vermede Etkili Olan Unsurlar	15
2. Karar Verme Stratejileri.....	15
3. Karar Verme Süreci	16
4. Seçeneklerin Değerlendirilmesi	17
PROBLEM ÇÖZME	18
1. Problem Çözmeye Yardımcı Olacak Bazı İpuçları.....	18
2. Problem Çözmeye Yardım Edecek Diğer İpuçları	19
3. Problem Çözme Aşamaları	19

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

MESLEKİ REHBERLİK

1. Mesleki Rehberlik Nedir?

Mesleki rehberlik, bireylerin kendilerini ve meslekleri tanımaları ve kendi özelliklerine uygun olan mesleği seşmeleri, seştikleri mesleğe hazırlanmaları ve mesleki yönden gelişmeleri amacıyla yapılan profesyonel yardım hizmetleridir.

2. Meslek Seçimi ve Önemi

Bir insanı hayata bağlayan en önemli bağlardan biri “İŞ”tir. Meslek ve iş sahibi olmak, para kazanma yoluyla fizyolojik ihtiyaçları karşılamının yanında, sosyal ve psikolojik ihtiyaçları da karşılamaya yardımcı olur. Bunlara ek olarak meslek ve iş, bireyin toplumsal bir çevre edinmesine ve toplumsal saygınlık kazanmasına da katkıda bulunur.

Doğru mesleğe karar verme ise, toplumun gelişmesine katkı sağlaması bakımından önemlidir. Toplumun gelişmesine hizmet edecek insan gücünün planlanmasında, insan kaynaklarından en iyi ve en verimli şekilde faydalanmada mesleki rehberlik çalışmaları önemli bir yer tutar.

3. Mesleki Gelişim Süreci ve Yaklaşımları

Mesleki gelişim süreci, çocuklukta bir meslek fikrinin oluşmaya başlamasından, yetişkinlikte bir meslek sahibi olmaya ve onu icra etmeye kadar uzanan gelişim evrelerini kapsar. Bu evreler:

1. Çocuğun çevresindeki kişilerin farklı meslekleri olduğunu fark etmesi,
2. Meslekleri incelemesi, araştırması ve keşfetmesi,

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

3. Kendini ve meslekleri tanıyan gencin bir mesleğe karar vermesi,
4. Seçilen meslek için hazırlanması, gerekli bilgi ve becerileri kazanması
5. Seçtiği ve gerekli hazırlıkları yaptığı mesleğinde bir işe yerleŐmesidir.

Mesleki gelişim sürecini etkileyen birçok etmen vardır. Bunlar;

- Bireyin ailesi ve etkileşim içinde olduğu diğer kiŐiler,
- Okul öncesi ve okul yaşantıları ve aldığı eğitim,
- Kişilik yapısı ve benlik algısı,
- Bireyin ilgileri, ihtiyaçları ve beklentileri,
- Genel ve özel yetenekleri,
- Sahip olduğu değer yargıları,
- YaŐadıđı çevrenin özellikleri,
- Toplumdaki mevcut iş alanları, istihdam durumları, piyasadaki arz- talep durumlarıdır.

4. Mesleki Gelişim Kuramları

Mesleki gelişim kuramları, bireylerde meslek fikrinin nasıl doğup geliŐtiđi, meslek seçiminin ve bir mesleğe karar vermenin nasıl olduğu, bu seçimi etkileyen etmenlerin neler olduğu ve mesleki gelişim sürecinin nasıl devam ettiğini açıklamaya çalışan görüŐlerdir.

4.1. Ginzberg ve Arkadaşlarının Mesleki Gelişim Kuramı

Ginzberg, Ginsburgh, Axelrad ve Herma meslek seçiminin çocukluktan ergenliğe, oradan da genç yetiŐkinliđe uzanan dönemi kapsayan bir gelişim süreci olduğunu öne süren ilk kuramcılardır. Kuramı ortaya atanlardan biri ekonomist, biri psikiyatrist, biri sosyolog ve biri psikologdur.

Ginzberg ve Arkadaşlarının Kuramında Mesleki Gelişim Dönemleri:

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

1. Fantezi Dönem (5-11 yaşlar)

2. Geçici Seçim Dönemi (11-17 yaşlar)

İlgi aşaması (11-12 yaşlar)

Yetenek aşaması (13-14 yaşlar)

Değer aşaması (15-16 yaşlar)

Geçiş aşması (17 yaş)

3. Gerçekçi Dönem (17-23 yaşlar)

Keşfetme aşaması (17-18 yaşlar)

Billurlaşma aşaması (19-21 yaşlar)

Belirleme (21-22 yaşlar)

4.2. Super'in Benlik Kuramı

Super'e göre meslek seçimi, belli bir gelişim süreci içinde birey ve çevresinin etkileşimi sonucu oluşan benlik tasarımının mesleğe yansımasıdır. Benlik kavramının mesleki terimlere dönüştürülmesi, beğenilen bir yetişkinle özdeşleşme ve bir mesleğe yönelik bireyin kendi yetenek ve kapasitesini fark etmesi süreciyle oluşur.

Süper'in Mesleki Gelişim Evreleri

1. Büyüme Evresi (0-14 yaşlar)

2. Araştırma (Keşfetme) Evresi (14-24 yaşlar)

Deneme basamağı (14-17 yaşlar)

Geçiş basamağı (18-21 yaşlar)

Sınama ve izleme basamağı (22-24 yaşlar).

3. Yerleşme evresi (25-44 yaşlar)

4. Koruma evresi (45-64 yaşlar)

5. Çöküş evresi (65 yaş ve sonrası)

4.3. Holland'ın Kişilik Kuramı

Holland'a göre, meslek seçimi kişiliğın bir yansımasıdır. Ona göre insanlar 6 kişilik tipinden birine sahiptir. Bu kişilik tipleri Holland'a göre gerçekçi, sanatçı, sosyal, araştırmacı, girişimci ve geleneksel kişilik tipleridir.

4.4. Roe'nun İhtiyaç Kuramı

Roe'ya göre, bireyin meslek seçiminde psikolojik ihtiyaçlar etkilidir. Hayatın ilk yıllarında yaşanan doyum ya da hayal kırıklıkları belli bir alana yönelişi belirlemektedir. Bu yönelişler çoğunlukla bilinçdışıdır. Bilinçdışı olan ihtiyaçların şiddeti, bir faaliyete yönelik güdünün şiddetini belirler. Roe çocukluk yaşantılarını incelerken özellikle ana babaların çocuklarına karşı tutumları üzerinde durmuştur. Ana babaların çocuklarına gösterdiği *sevgi* ve *kontrol* davranışlarının gösterilme derecelerinin çocuğın meslek seçiminde etkili olduğunu öne sürmüştür. Bu bakımdan Roe üç tür ana baba tutumundan bahseder. Bunlar; çocuğın üstüne aşırı düşen ve aşırı istekçi ana babalar, çocuğa soğuk davranan ana babalar ve çocuğu kabul eden ana babalardır.

4.5. Psikoanalitik Kuramlar

Psikoanalitik kuramlar, bireyin birçok davranışı gibi meslek seçmenin de, bilinçdışı ihtiyaçları doyurma yolunda yüceltilmiş davranışlar olduğunu savunurlar. Örneğın; sadistlik dürtüleri yoğun olan bireylerin kasaplık veya cerrahlık gibi mesleklere yönelmesi.

5. Bireyi Tanıma

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Bireyi tanıma, bireyin davranışlarının nedenlerini bilmek ve anlamaktır. Bireyin tanınması için, bireylerin ilgi ve yetenekleri, başarı ve başarısızlıkları, zayıf ve güçlü yanları, ilgileri, tutumları, değer yargıları, yetiştiği aile yapısı ve çevre gibi özelliklerin bilinmesi gerekir.

6. Meslekleri Tanıma

Mesleki rehberliğin bireyi tanımadan sonraki aşaması, mesleklerle bireylere bilgi vermektir. Mesleğin tanımı, başarılması gereken görevler, mesleğin gerektirdiği nitelikler, çalışma ortamı, kazanç, ilerleme durumu ve emeklilik şartları gibi durumlar bilinmelidir.

Mesleğin Gerektirdiği Özellikler

- Meslek üyelerinin sahip olması gereken bedensel, zihinsel ve duyuşsal özellikler: gerekli yetenekler, ilgiler ve diğer kişilik özellikleri
- Yaş, cinsiyet, boy, ağırlık, duyu organlarının hassaslığı gibi özellikler
- Yabancı dil bilme, bilgisayar okuryazarlığı gibi özellikler

Mesleğin Gerektirdiği Faaliyetler

- Yapılan işin özellikleri nelerdir?
- Meslek ne gibi etkinlikleri kapsamaktadır?
- İşin yapılması için gerekli görevler ve sorumluluklar nelerdir?
- Meslek elemanının çalışırken yaptığı işler nelerdir?

Çalışma Ortamı ve Şartları

- Meslek nasıl bir ortamda yürütölmektedir? Kapalı alan, açık havada, karada, denizde, havada gibi
- Ortamın özellikleri nasıl? Güröltö, tozlu, kirli, temiz, havasız gibi
- Çalışma sırasında kullanılan makine veya malzemeler nelerdir?

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Günlük haftalık çalışma saatleri nedir?

Mesleğe Hazırlanma ve Giriş

- Meslek nasıl bir eğitim gerektiriyor?
- Eğitimi veren kurumlar/okullar ve süreleri nedir?
- Mesleğin istihdam durumu nasıldır?
- İşe girme sınavla mı olmaktadır?
- Mezunlar kamu ya da özel sektör alanında mı çalışmaktadır?

Meslekte Kazanç ve İlerleme

- Mesleğin başlangıçtaki kazanç ve statüsü nasıldır?
- Bu kazanç ve statü nelere bağlı olarak artmaktadır?
- Meslek mr boyu yapılabilen bir meslek midir?
- Emeklilik şartları nasıldır?
- Mesleğin gelecekteki durumu nedir?

Mesleklerle İlgili Bilgi Kaynakları

- En başta, mesleklerle ilgili kitap, dergi, broşür gibi basılı kaynaklar: Meslekler rehberi, Meslek inceleme kılavuzu gibi
- Meslek seminerleri
- Meslek elemanları ile görüşme
- İşyerlerini ziyaret, gözlem ve incelemeler
- Kısa süreli iş tecbeleri
- Mesleki Bilgi Sistemi (MBS)

7. Karar Verme

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Meslek seçiminde karar verme alternatiflerin belirlenmesi, doğru ve yeterli bilginin toplanması, seçeneklerin değerlendirilmesi, karar verme ve kararın uygulamaya konması aşamalarından oluşmaktadır.

- **Alternatiflerin Belirlenmesi:** İlgi, yetenek ve kişilik özelliklerine uygun meslekler belirlenir.
- **Doğru ve Yeterli Bilginin Toplanması:** Hangi mesleğin daha uygun olduğunun belirlenmesi için her bir meslekle ilgili gerekli bilgiler toplanır.
- **Seçeneklerin Değerlendirilmesi:** Her bir seçeneğin, yani mesleğin artı ve eksi yönleri ortaya koyulur ve bunlar karşılaştırılır. Ayrıca, seçeneklerin varsa risk miktarı değerlendirilir. Gerekirse yeni seçenekler geliştirilir.
- **Karar Verme:** Toplanan bilgiler ışığında en uygun görülen alternatif seçilir. Kendine en uygun olan mesleğe karar verilir.
- **Kararın Uygulamaya Konması:** Karar verilen meslek için gerekli hazırlık ve çalışmalara başlanır.

AVRUPA ÜLKELERİNDE MESLEKİ YÖNLENDİRME

1. Almanya

Almanya’da zorunlu eğitim 12 yıldır. 4. sınıf sonunda öğrencinin devam edebileceği bir üst öğrenim kurumu, Almanca, Matematik ve Hayat Bilgisi derslerinin not ortalamalarına ve öğretmen görüşüne göre belirlenir. Burada öğrencinin sadece derslerdeki başarısı değil, aynı zamanda uyum ve gelişimlerinin de değerlendirilmesi söz konusudur. Buna göre, öğrenciler Lise (Gymnasium), Ortaokul (Realschule) veya Temel Okuldan (Hauptschule) birine devam edebilirler. Bunun dışında Alman eğitim sisteminde “Erken Yönlendirme” uygulamasının doğuracağı sakıncaları gidermek amacıyla kurulmuş Çok Amaçlı Birleşik Okullar (Gesamtschule) bulunmaktadır. Bu okullarda öğrenciler başarı ve ilgilerine göre gruplandırılır ve

başarı durumlarına göre  okulun da diplomasını alabilirler. Bu sayede okullar arası yatay geçişler kolaylaşmaktadır.

2. İngiltere

İngiltere’de zorunlu eğitim 5 yaşından 16 yaşına kadar olan 11 yıldır. Zorunlu eğitim 4 ana kademeye ayrılmaktadır: **I. Kademe:** 5-7 yaş, **II. Kademe:** 7-11 yaş, **III. Kademe:** 11-14 yaş, **IV. Kademe:** 14-16 yaş dönemlerini kapsamakta ve her kademenin sonunda değerlendirme yapılmaktadır. Zorunlu eğitim sonunda, ğrenciler Ortaöğretim Genel Eğitim Sertifikası (General Certificate of Secondary Education) sınavına girerler. Okullarda uygulanan eğitim ve ğretim rehberliği öğrencilerin ve anne-babasının düşünceleri alınarak öğretmenler ve okul yöneticileri tarafından yürütülür.

Aileler belli aralıklarla rehber öğretmenlerle görüşürler ve çocukları hakkında bilgi verirler. Yönlendirme sürecinde temel amaç öğrencinin fiziksel gelişimini, özel yeteneklerini ve ilgilerini anlamaktır. İngiltere’de yönlendirme alanında yapılan çalışmalar, öğrencilerin bir meslek sahibi olup, istihdam edilmesinden sonraki aşamayı da içermektedir. İngiltere’de meslekler hakkında bilgilendirme faaliyetleri “Merkezi Rehberlik ve Gençlere İş Bulma Kurulu” tarafından, sivil toplum örgütlerinin, sanayi ve meslek kuruluşlarının, ticarethanelerin katkılarıyla yrtlmektedir.

3. Fransa

Zorunlu eğitimin 10 yıl olduğu Fransa’da bu dönem 6-16 yaşlar arasını kapsar. I. kademe 6-11 yaşlar arasındaki bütün öğrencileri kapsayan ilkokul (cole lmentaire), II. kademe (ortaöğretimin birinci aşaması) 11-15 yaş arasındaki öğrencilerin devam ettiği kolej (collge) dir. Kolejlerde ilk yıl (6.sınıf) gözlem ve uyum devresi; 2. ve 3. yıl (7.ve 8.sınıflar) pekiştirme ve geliştirme devresi; son yıl ise (9. sınıf) yönlendirme devresidir. Öğrencinin kolejden sonra genel

eğitim, teknik eğitim ya da mesleki eğitimden hangisine devam edeceği okulun oğretmenler kurulunda karar verilir. Velinin bu karara karşı çıkma hakkı vardır. Fransa'da kolejin devamı olan liseler; genel, teknik eğitim amaçlı ve mesleki eğitim amaçlıdır.

Genel ve Teknik liselerde 10. sınıf oğrencilerin hedefledikleri bitirme türüne göre seçecekleri oğrenim dalına hazırlanabilmeleri için bir yönlendirme sınıfı olarak düzenlemiştir. Oğrenim dallarına ayrılma 11. ve 12. sınıflara bırakılmıştır. Haftalık ders saatinin 2/3', tüm oğrenciler için zorunlu olan ortak genel kültür derslerine; 1/3' de oğrencilerin hedefledikleri diploma türüne göre 11. ve 12. sınıflarda ayrılacakları oğrenim alanlarına uygun olarak seçebilecekleri zorunlu seçmeli ve seçmeli derslere ayrılır.

10. sınıfın son döneminde oğrenci veya velisi, 11. sınıfta hangi oğrenim dalına gideceğini yazılı olarak okula bildirir. Oğretim yılının sonunda oğrencinin durumu ve seçimi sınıf oğretmenler kurulunda görüşülür ve karara bağlanır. Mesleki eğitim amaçlı liselerde oğrenciler, 10. sınıfı başarıyla tamamladıklarında ilgili meslek dalında yeterli niteliklere sahip olduklarını gösteren meslek sertifikasını alırlar. Bu sertifikayı alan oğrencilerin bir kesimi doğrudan o meslek dalında nitelikli eleman olarak çalışmaya başlarlar.

4. Hollanda

Hollanda'da zorunlu eğitim 12 yıldır. Okul ncesi eğitim de zorunlu eğitim kapsamındadır. Çocuklar 4 yaşına kadar Refah, Sağlık ve Kültür İşleri Bakanlığına bağlı ocuk yuvalarında bakılır ve eğitilir. Bu zorunlu değildir. Bu yuvalarda lise üstü iki yıllık yüksekokul mezunu oğretmenler görev yaparlar.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Zorunlu eğitime başlama yaşı beştir. Zorunlu eğitim 17 yaşında bitirilir. Temel okul sekiz yıllık bir okuldur. Bunun ilk iki yılı okulöncesi eğitim niteliğindedir. Bu kısımda lise üstü üç yıllık eğitim gören okul öncesi eğitim öğretmenleri görev yaparlar. çnc sınıfta okuma yazma, hesap gibi etkinliklerin yapıldığı aşama başlar. Burada ocukların karşısına dört yıllık bir niversite mezunu sınıf ğretmeni çıkar. Bu kısımda aynı sınıf öğretmeniyle beş yıl eğitim gördükten sonra (bizdeki 5. sınıf) 7. sınıfta öğrenciler ortaöğretime geçerler. Temel okulun birinci kademesini bitiren öğrenciler zekâ ve yetenekleri doğrultusunda ve kendilerine uygulanan testler sonucu üç ortaöğretim türünden birine kaydını yaptırırılar.

Okul türünün belirlenmesinde sınıf ğretmenlerinin önemli ağırlıkları vardır. Okul türü belli olan ğrenci kabul edildiği okulun hazırlık bölümüne devam eder. Bu hazırlık sınıfına köprü sınıfı denir. Bu sınıfta öğrencinin gösterdiği performans o okul türünde kalıp kalamayacağını gösterir.

Hollanda'da ortaöğretim de zorunludur. Temel okulun birinci kademesini bitiren öğrenciler diploma almadan, performanslarına göre üç ortaöğretim kurumundan birinin köprü sınıfında okuma hakkı kazanır. Bunlar:

- 1. Orta dereceli meslek eğitimi (MAVO):** Ortaöğretim sonucu meslek edindirmeye yönelik ıraklık okullarıdır.
- 2. Yüksek dereceli genel ortaöğretim (HAVO):** Meslek yüksekokulu ve niversite düzeyinde teknik eleman ve ara insangücü yetiştirmeye yönelik okullardır.
- 3. Bilimsel eğitime hazırlayıcı genel ortaöğretim (VWO):** niversite düzeyinde eğitim veren okullardır. Üst düzeyde performans gösteren öğrenciler bu kademedede eğitim alırlar.

AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİNDE MESLEK REHBERLİĞİ

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği'nde meslek rehberliği yaşam boyu eğitim ve s¼rekli istihdam genel amacının içinde yer almaktadır. Avrupa Birliği ¼lkelerinde meslek rehberliği ve danışmanlığı hizmetleri birliğin oluşmasından sonra řu aşamalardan geçmiştir:

1. 1 Mayıs 1963 tarihinde ortak bir meslek eğitimi politikasının geliştirilmesi için genel ilkeler ortaya konmuştur.
2. 6 Kasım 1990'da sosyal taraflarla iletişim kurarak, okuldan iş yaşamına geçiş için aşağıdaki ortak g¼r¼řler oluşturulmuştur. Bunlar:
 - Okul başarisızlığının ve okulu erken terk etmenin ¼nlenmesinde rehberliğin koruyucu rol¼ vardır.
 - Eğitim planlaması yapılırken arz ve talep dengesinin kurulması gerekmektedir.
 - Okul sanayi ve işletmeler arasında bağlantının kurulmasında ve g¼çlendirilmesinde rehberliğin kolaylaştırıcı rol¼ vardır.
3. 1997'de L¼ksemburg'da istihdam konusunda yapılan Avrupa Konseyi toplantısından sonra meslek rehberliği ve danışmanlığı yeni bir boyut kazanmış ve istihdam politikasının aracı olmuştur.

Avrupa Birliği ¼lkelerinde meslek rehberliği alanında PETRA ve Leonardo programlarının geliştirilmesi aşağıdaki katkıları sağlamıştır:

- Meslek rehberliği hizmetlerinden faydalananlar çeşitlenmiştir.
- Kamu ve ¼zel sekt¼r arasında bağlantılar artmıştır.
- Meslek rehberliği hizmetlerinde kalite ve uzmanlaşma giderek artmıştır.

Meslek rehberliği ve danışmanlığı hizmetlerinin geliştirilmesi için birçok ¼lkenin sistemlerini aşağıdaki hususları g¼z ¼n¼ne alarak geliştirmesi beklenmektedir:

- Okul ve meslek rehberliği devam eden bir s¼re olarak algılanmalı.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Genel eğitim ile beceri eğitimi sistemlerinde çalışmalar yapılmalı.
- İşsizlik problemlerine çözüm getirmeye yönelik önlemler alınmalı.
- Bilgilendirme konusunda yeni rehberlik düzenlemeleri araştırılmalı.
- Merkezi olmayan, sistematik hale getirilmiş rehberlik sistemleri oluşturulmalı; başvuranlar ihtiyaç duydukları zaman ve ihtiyacına göre hizmet alabilmeli.
- Ölçme araçları geliştirilmeli.
- Rehberlikte kullanılacak nitelikli bilgisayar programları hazırlanmalı.
- Mesleğe yeni giren danışmanların ilk eğitimleri ve hizmet içi eğitimleri desteklenmeli; bunlar için gerekli araç ve yöntemler sağlanmalı.
- Uzun dönemli kariyeri desteklemek için her türlü rehberlik hizmetlerine sürekli erişim sağlanmalı.

1. Euroguidance

National Recourses Centres for Vocational Guidance veya kısaca Euroguidance olarak bilinen bu merkezler Avrupa Komisyonu'nun isteği üzerine 27 Avrupa Birliği ülkesi, 4 EFTA ülkesi ve Türkiye olmak üzere toplam 32 ülkede oluşturulmuştur. Bu merkezlerin en genel amacı; eğitim öğrenim, iş, meslek ve rehberlik konularında bilgi vererek ilgili ülkelerde Avrupa boyutunun desteklenmesine katkıda bulunmak ve Avrupa genelinde dolaşımın en etkin şekilde gerçekleşmesine zemin hazırlamaktır. Türkiye'de ise bu işleri 2005 yılından 2008 yılının sonuna kadar Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı yürütmüştür. 2009 yılından itibaren ise bu faaliyetler Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğu İşgücü Uyum Dairesi Başkanlığı tarafından yürütölmektedir.

1.1. Euroguidance'in Hedefleri

1. Genel Eğitim, Mesleki Rehberlik ve Danışmanlık sisteminin Avrupa Boyutunun geliştirilmesine katkıda bulunmak,

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

2. Eğitim ve Öğrenim alanında Avrupa Boyutunun desteklenmesine katkıda bulunmak,
3. Değişik ölkelerdeki Danışmanlık Servisleri arasında işbirliğini desteklemek,
4. Aşağıdaki bilgilerin toplanması yoluyla Eğitim ve Öğrenim alanında ölkeler arası dolaşıma katkıda bulunmak,
 - Eğitim ve Öğrenim imkânları,
 - AB girişim ve programları,
 - İş ve kariyer imkânları,
 - Dolaşımın yasal çerçevesi,
5. Aşağıdaki konularda bilgi değişimine katkıda bulunmak
 - İlgili ölkelerdeki Eğitim Öğrenim Sistemi
 - İlgili ölkelerdeki Mesleki ve Öğrenim Rehberlik Sistemleri
 - Dereceler ve beceriler

1.2. Euroguidance Faaliyetleri

- Eğitim ve Öğrenim hakkında bilgi toplama.
- Üretme ve yayma (yazılı, görsel... vs) PLOTEUS Portalının (internet sitesi) sürekli olarak güncellenmesi
- Portalda bulunan uygun bilgi kaynaklarının tanımlanması ve sınıflandırılması
- PLOTEUS'u halka tanıtmak
- Rehberlik ve danışmanlık alanında çalışan aktörler arasında işbirliğini desteklemek
- Uluslar arası ağın gelişmesine yardımcı olmak
- Yenilikçi rehberlik projelerin yayımına yardımcı olmak

2. Ploteus Nedir?

Avrupa'da Öğrenme Fırsatları Portalı (*Portal on Learning Opportunities throughout the European Space*) bir internet portalıdır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

PLOTEUS, öğrencilere, iş arayanlara, çalışanlara, ailelere, rehber ve danışmanlara ve eğitimcilere Avrupa'daki eğitim ve öğretim konularında bilgi edinmek için yardım etmeyi amaçlamaktadır.

PLOTEUS üzerinden Avrupa eğitim ve öğretim alanındaki beş farklı ve temel konuda bilgiye ulaşılabilmektedir:

1. Öğrenme İmkânları: Anaokulundan, ilköğretime ve oradan liseye ve üniversiteye kadar bütün okullar, yetişkin eğitim kursları, mesleki eğitim okulları ve merkezleri ve üniversitelere bağlı bütün fakülte, bölüm veya yüksekokullar hakkında bilgi içermektedir.

2. Aday ülkelerin eğitim sistemleri

3. Değişim ve Burslar: Avrupa genelindeki Eğitim ve Gençlik Programları altında yer alan Hayat Boyu Öğrenme Programı, Erasmus Mundus, Tempus ve Gençlik gibi değişim programları ve bu çerçevede sağlanan burslar ve mali destekler hakkında bilgi yer sağlamaktadır.

4. İletişim: Eğitim ve öğretim sağlayan kurum ve kuruluşlar, değişim, burs ve kalacak yer temini gibi konularda geniş bir iletişim veri bankası bulunmaktadır.

5. Bir ülkeye gitme: Bir Avrupa ülkesine gidildiğinde ihtiyaç duyulabilecek her türlü bilgiyi içermektedir. Bunlar gündelik masraflar, öğrenim harçları, kalacak yerler gibi.

DOĞRU KARAR VERME

Karar verme becerisi arttıkça bireylerin verdikleri kararların doğruluğu da artmaktadır. Doğru karar verme,

- Seçeneklerin yaratıcı bir şekilde tanımlanması ve geliştirilmesi,
- Düşüncenin netleştirilmesi,
- Kararın kesinleştirilmesi ve
- Etkili bir şekilde uygulamaya aktarılması becerilerinin karışımını gerektirir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

1. Karar Vermede Etkili Olan Unsurlar

Bilgi: Bu, kararla ilgili seçenekler ve bunlara ilişkin gerekli bilgileri kapsar. Ancak, daha çok bilgi, daha iyi karar demek değildir.

Seçenekler: Bunlar bireyin seçmek zorunda olduğu ihtimallerdir. Seçenekler tanımlanabilmeli ve geliştirilebilmelidir.

Kriter: Her bir seçeneğin değerlendirilmesindeki gereklilikler ve özelliklerdir. Genellikle, seçenekler kritere uygunluğu açısından oranlanır.

Amaçlar: Ne yapmak istiyorsunuz? Amalarınız neler? Bunların mutlaka öncesinden belirlenmiş olması gerekir.

Değer: Elde edeceğiniz sonucun sizce değer ne olacak? Sonuca sizin verdiğiniz önemi gösterir.

Karar zincirleri: Bütün kararlar kendinden önceki diğer kararların işığında verilir. Yani, kararlar akıntısının, zincirinin bir parçasıdır.

Tercihler: Bu kişinin hayat tarzına göre neleri tercih ettiğini ifade eder. Bazıları heyecanı sever ona göre kararlar alır, bazıları da risk almaktan hoşlanmaz, o doğrultuda davranır.

Karar Kalitesi: Kararın ne derece iyi ya da kötü olduğudur.

Kabul: Kararı uygulayacak ya da karardan etkilenecek kişilerin duygusal ve mantıksal olarak kararı kabul etmeleridir.

2. Karar Verme Stratejileri

En Uygunu Seçme: Problemin zm için en uygun seçeneğin seçilmesidir. En iyi/uygun seçeneğin seçilmesi řu noktalara göre yapılır:

- Problemin nemi
- Problemi üzmemek için ne kadar zaman olduğu
- Alternatif üzümlerin maliyeti

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Eldeki kaynakların ulaşılabilirliği
- Kişisel değerler ve tercihler

Doyurucu ve Etkili Seçeneği Seçme: Bu stratejide en iyi seçenekten ziyade en çok memnun edici seçenek seçilir. Diyelim ki karnınız açsa, o bölgenin en iyi lokantasını aramak yerine karnınızı doyurabileceğiniz uygun bir yer bulmaya çalışırsınız.

En Ykseğe ıkmak: Bu stratejide en ykseklerin de en yükseğine çıkılmaya çalışılır. Seçenekler değerlendirilir ve performansı en yüksek olan seçilmeye çalışılır. Yüksek potansiyeller ve istenen sonuçlar üzerinde durulduğundan dolayı, bu strateji iyimser bir strateji olarak değerlendirilir.

En Dşklerin En Ykseğine ıkmak: Bu stratejide, karamsar bir Şekilde, her bir kararın muhtemel en kötü sonuçları göz önüne alınır ve en düşüklerin içinden en yükseği seçilir. Bu yolla sonuç garanti edilmeye çalışılır. Bu stratejinin altındaki yatan temel mantık “Eldeki bir kuş, daldaki iki kuştan daha değerlidir.” düşüncesidir.

3. Karar Verme Süreci

Konuyu Tanımlayın ve Netleştirin: Kararın odak noktasını ve sınırlılıklarını belirleyin. Konunun ne derece önemli ve acil olduğunu ortaya koyun.

Seçenekleri Listeleyin ve Değerlendirin: Konuya ilişkin bütün seçenekleri listeleyin ve konuyla ilişkisi açısından değerlendirin. Her bir seçeneğin artı ve eksi yönlerini ortaya koyun ve bunları kıyaslayın. Ayrıca, seçeneklerin risk miktarını değerlendirin. Gerekirse yeni seçenekler geliştirin.

Beyin Fırtınası Yapın: Konu hakkında düşünün ya da muhtemel seçenekler ve çözümler hakkında beyin fırtınası yapın.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Kararınızı Verin: En iyi seçeneği seçin. Bazen mevcut seçeneklerden hiç birini seçmemek de uygun bir karar olabilir. Fakat çoğu zaman herhangi bir karar, hiç kararın olmamasından daha iyidir. rn. trafikte yol ayırımına geldiğinizde, yoldan çıkmamak için, sağa ya da sola gitmeye karar vermeniz gerekir.

Kararınızı İlgililere Duyurun: Kararınızı konuyla ilgili olan ve bundan etkilenecek olan kişilere açıklayın. Alınan kararın uygun ve etkili bir Şekilde uygulamaya aktarıldığından emin olun.

4. Seçeneklerin Değerlendirilmesi

- Her seçenek için ayrı bir kâğıt kullanın ve olumlu ve olumsuz yanlarını yazın.
- Daha sonra, bu seçenekle ilgili etkenleri ve sonuçlarını yazın.
- İŞe yarayacaksa, her bir etkene 1-5 arası bir derecelendirme yapın. rn. 1 az önemli, 5 çok önemli gibi.
- İlgili seçeneğe ilişkin bütün noktaları listelediğinizde, olumlu ve olumsuz stnlardaki verdiğiniz puan değerlerini hesaplayın.
- Bu size seçeneğin faydasını ve avantajını gösterir. Zaten bu elde ettiğiniz toplam puanlardan da açıkça görülür.
- Eğer elinizde yazılmıŐ çok sayıda seçenek varsa, her bir seçeneğin olumlu ve olumsuz yanlarını karŐılaŐtırın. Hangisinin daha çekici olduğuna bakın.
- Bütün bu iŐlemlerin sonunda, karar verme kâğıtlarının veya yapraklarının size doğru karara ulaŐmada yardımcı olmadığını düŐünüyorsanız, demek ki özellikle duygusal nitelikli olumsuz yanları ele almamıŐsınız ya da etkenleri tutarlı bir Şekilde puanlamamıŐsınızdır.
- Bu durumda, bu sayfaları tekrar gözden geçirir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

PROBLEM ÇÖZME

Hayatın doğal unsurlarından biri de problemlerdir. Kâinatta hayatın başlamasıyla birlikte, problemler de yaşanmaya başlamıştır. Halen de yaşanmaya da devam etmektedir. Hayatın bu kanunu problemlerin bundan sonra da yaşanacağını göstermektedir. Hatta yarının bugünden daha karmaşık olacağı tahmin edilmektedir.

Öyle görünüyor ki, problemler hayatımızın değişmez unsurlarından ve bizim bunlardan kaçmamız mümkün değil. O zaman yapılması gereken bu problemlerle *baş etmesini* ğrenmektir. Bir başka anlatımla, problem çözme becerilerini kazanmak ve bu problemleri çözmektir.

İnsanın problemsiz bir hayat yaşaması düşünülemez. Hatta, insan yaşamı bu problemlerle canlanır. Problemlerin olmadığı bir dünyada insanlar bir şeyler için çaba harcamaz, canlılık olmaz. Diğer taraftan, problemi reddetmek onu lmszleştirir. Peki problem çözme nedir?

Problem zme, problemin tanımlanması, probleme ve çözümüne ilişkin bilgilerin toplanması, en uygun çözüm yolunun uygulamaya konulması ve sonucun değerlendirilmesidir.

1. Problem zmeye Yardımcı Olacak Bazı İpuçları

Problem zme sürecinde öncelikle yapılması gereken, duruma ilişkin kafamızdaki **yargıları** ortaya çıkarmaktır. Birçok durumda etkili olan ve çoğu problemi çözmemizi zorlaştıran kafamızda farkında olmadığımız, gizli kalmış bazı yargılar vardır. Bilindiği gibi yargılar bizim kafamızdaki inandığımız doğrularımızdır ve biz onları sorgulamayız bile. Kafamızdaki doğrularımızı sorgulamamak, bizim bazı durumlarda kilitlenip kalmamızın ya da problemi zemememizin nedenidir. Çünkü bazı şeyler bize göre zaten doğrudur ve biz bunları hiç düşünmeyiz bile. Fakat bazen problemin asıl kaynağı bizim kafamızdaki **doğru bildiğimiz**

yanlıştır. Bireyin kendisindeki ve başkalarındaki doğru bilinen yanlışları ortaya koymasının en etkili yollarından biri, **eleştirel düşünme** becerisine sahip olmaktır.

Eleştirel düşünme, okunan, bulunan ya da söylenen bilgiler hakkında mutlak bir sonuca varmak yerine, alternatif açıklamalar olabileceğini de düşünmektir. Problem çözmeye yardım edecek diğer bir nokta, probleme yönelik çözüm yollarının neler olabileceğini araştırmaya geçmeden önce, problemi güzelce bir inceleyin ve özelliklerini ortaya çıkarın. Çoğu zaman problemi anlamak onu çözmek demektir. Problemi küçük parçalara bölün. Bu, problemin çözümünü kolaylaştırır. Her bir parçayı ayrı çözün.

2. Problem Çözmeye Yardım Edecek Diğer İpuçları

Problemi küçük parçalara bölün. Bu, problemin çözümünü kolaylaştırır. Her bir parçayı ayrı çözün. Problemleri çözenin birçok yolu ve yöntemi vardır. Problem bir ceza değildir; o dünyanın ilerlemesini, gelişmesini, mutluluğunu sağlamak için bir fırsattır. Sizin için de, ne kadar güçlü olduğunuzu gösterme fırsatıdır.

Problemi tam olarak anlayıncaya kadar, bir çözüm bulmamaya dikkat edin. Ayrıca, bütün seçenekleri görmeden bir çözüm önermeye çalışmayın. İnsanlar kendi fikirlerini ve çözüm önerilerini diğer insanların öne sürdüğü fikirlerden ve görüşlerden daha fazla benimserler ve bunun için daha çok çalışırlar. Gerçekten var olan problem üzerinde odaklaşın, problemin belirtileri üzerinde değil ya da birilerinin problem olarak gördüğü durum üzerinde değil. Örn. Sabahleyin işe gitmek için evden çıktınız. Arabanıza bindiniz, fakat araba çalışmadı. Bu durumda problem nedir?

3. Problem Çözme Aşamaları

- Problemi tanımlayın, net olarak ortaya koyun.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Olası zm yollarını belirleyin ve bunlar için bilgi toplayın.
- Her zm yolunu tartışın ve değerlendirin.
- En uygun bulduğunuz çözüm yolunu seçin.
- Uygulamak için bir eylem planı geliştirin.
- Planınızı uygulamaya koyun.
- Sonucu değerlendirin.